



# FÉNY

## A MEE VILÁGÍTÁSTECHNIKAI TÁRSASÁG HÍRLEVELE

12. évfolyam, 3. szám

2013. november

<b>HIRDETMÉNYEK</b>	<b>2.</b>
<b>Interjú Poppe Kornélnével</b>	<b>3.</b>
<b>Rendezvényeink</b>	<b>7.</b>
<b>Programajánló</b>	<b>16.</b>
<b>Szervezeti hírek</b>	<b>19.</b>
<b>Figyelő</b>	<b>20.</b>
<b>Fiatal motorosok</b>	<b>22.</b>

### Kedves Olvasó!

Kánikulában, fagyban, esőben és szélviharban náthás MEE Vándorgyűlésben, fényes Kutatók Éjszakájában, interediszciplináris szemináriumban, konferenciában és rendezvényekben gazdag lett az ősz.

Az időjárás kezdetben nem tudta eldönteni, hogy milyen évszakot is szeretne prezentálni a nyár után, ezért gyors egymásutánban mindegyiket bemutatta és közfelkiáltásra bízta a választást. Ez persze igénybe vett állatokat, növényeket, műszaki rendszereket és nem utolsó sorban minket embereket is. Mégis igyekeztünk úrrá lenni a változékony környezeti körülményeken, és helyt állni szakmailag, döntéseket hozni, prezentációkat bemutatni, hangsúlyozni a jó világítás fontosságát akár a Dürer Kert pavilonjaiban tehettük ezt az érdeklődő fiatalok és idősebbek számára, akár Krakkóban, a soknemzetű szakmai közönségnek. Tettük ezt akkor is, mikor nyitott szemmel jártunk az utcákon, az épületekben, figyeltük az érdekességeket, helyes és javítható megoldásokat, jól bevált és izgalmasan újszerű megoldásokat. Ha volt rá mód, lencsevégre kaptuk a látnivalót, ám akadt olyan is, amikor nem volt kéznél a fotomasina... de talán jobb is.

Az ősz ködös időjárása mindig felhívja a figyelmet a fényszennyezés hihetetlen méreteire, a korai sötétségben egyre-másra feltűnnek neves épületeink fölött a több tíz méter magas vastag fényoszlopok, melyek tömegesen vonzzák a bogarakat, illetőleg az azokat kapdosó madarakat. Szinte kísérteties ilyenkor a kép, ahol a kivilágított épület fölött több száz madár köröz lassú egyenletességgel.

Igaz, hamarosan a külsőtéri és díszvilágítások újabb izgalmas, jóval kellemesebb időszaka következik, hiszen néhány hét múlva megjelennek az év végi ünnepi fénydíszek, és a következő hírlevél kézhezvételekor már ki is értékeltük ezeket. Addig azonban, míg ez a szakmai vitatéma megjelenik, íme néhány érdekes-érdemes információt az ősz eseményeiből.

A novemberi számhoz kellemes időtöltést kívánok!

*Barkóczy Gergely*  
szerkesztő

## **HIRDETMÉNYEK**

Az Európai Bizottság 2013. áprilisában tette közzé a

### **Városok világítása Az innovatív világítás elterjedésének felgyorsítása az európai városokban**

című jelentését, melyhez most a Világítástechnikai Társaság elkészítette és hamarosan közzé teszi a magyar nyelvű fordítást is.

A jelentés célja az európai városok bel- és kültéri világítási infrastruktúrájáért felelős döntéshozók munkájának elősegítése. Elsősorban azon városoknak szól, amelyek most tervezik az első LED-es közvilágítás telepítését, de szól azoknak is, amelyeknek már van némi tapasztalatuk, ám hasznos lehet számukra a témával kapcsolatos további információ.

A jelentés bemutatja az Európai Bizottság által létrehozott **Task Force for Cities** munkabizottság megállapításait, útmutatást ad arról, hogyan kezdeményezheti a város az LED-es közvilágítás telepítését, az előkészítéstől a városi világítási stratégia fejlesztésén át az azonnali költségmegtakarításig, foglalkozik az LED-es eszközök kiválasztásának és közbeszerzésének gyakorlati kérdéseivel, valamint bemutatja, hogy a korábbi projektek tapasztalatai alapján hogyan maximalizálhatók az előnyök.

A dokumentumot a MEE Világítástechnikai Társaság mellékelteként kiegészítette a magyar vonatkozású kérdések szakmai kommentárjával.

A jelentés hasznos útmutatóként szolgálhat a közvilágítással foglalkozó önkormányzati döntéshozóknak illetve a döntés előkészítőknél, településtervezőknél és építészeknek.

VTT Vezetőség

## **V. LED Konferencia 2014 februárjában**

A MEE Világítástechnikai Társaság **2014. február 04-05-én** rendezi meg az **V. LED konferenciát** Budapesten.

A konferenciára kérjük és várjuk mindazokat az előadásokat, amelyek a LED felépítésével, működésével, tulajdonságaival, alkalmazásával, üzemeltetésével foglalkoznak.

Az előadások minimum 1, maximum 2 oldalas kivonatát **2013. október 31-ig** várjuk a **forum@vilagitas.org** vagy a **vtt@vilagitas.org** címre.

Kérjük, az előadások kivonata tartalmazza az előadó adatait: név, cég, beosztás, végzettség, e-mail elérhetőség (kamarai kreditpontok bejelentéséhez) Az előadások elfogadásáról a Programbizottság november végén küld értesítést az előadóknak.

A konferenciáról további információ a VTT honlapján lesz elérhető.

**<http://www.vilagitas.org>**

Világítástechnikai Társaság  
Programbizottsága



## **"A szakma legmelegebb szívű asszonya."**

### **Interjú Poppe Kornélnével**



*Poppe Kornélné, a többségnek Magdika, Magdi néni egyedi jelensége a VTT rendezvényeinek. Rendszerint egy kedves hangulatú beszélgetés közepén lehet megtalálni, amint mosolyogva, érdeklődő tekintettel figyel mindenkire. Az ember irigykedve nézi, honnan van ennyi energiája, ennyi lendülete, hogy az oktatással, kutatással, szabványosítással és - büszkén hangsúlyozza - két sikeres gyermek örömteli felnevelésével teljes mindennapjaiban mindig nyitott és érdeklődő maradt. Poppe Magdi nénivel az otthonában beszélgettem szakmáról, a család támogató erejéről és a mindenhez fontos, sokszínű nyitottságról.*

**- Hogyan került először kapcsolatba a világítási szakmával?**

- A világítástechnikához számomra a természettudományokon keresztül vezetett az út. Az egyetemen fizikusnak tanultam, több, a félvezetőkkel foglalkozó tárgyat hallgattam, a világítással kezdetben nem foglalkoztam. Az ELTE fizikus szakon végeztem az egyetemi tanulmányaimat és innen kerültem a

TUNGSRAM-hoz. A gyárban akkoriban volt egy félvezető részleg, ott kezdtem meg a munkát az egyetem utolsó éve előtt, majd innen kerültem át fényforrás területre.

**- Tehát eredetileg nem a világítás vonzotta a Tungstramhoz?**

- Valójában eredetileg a Tungstram sem volt a céljaim között. A mi időnkben mindenki a KFKI-ba szeretett volna menni, nekem is ez volt az álmom. A probléma azonban az volt, hogy 1954-et írtunk, és mint afféle "polgári csökevény" nem láttak volna szívesen a kutatóban, így szinte száműzetésként jutottam a Tungstramba. Akkor kezdődött egy félvezető gyártó részleg kiépítése a gyárban, azonban nem volt megfelelő a fiatal szakemberek száma a különböző osztályokon, így gyakorlatilag sorsolással döntötték el, hogy kinek kell átmennie a fényforrás osztályra, és én belekerültem. Bevallom őszintén először nagyon elkeseredtem és két hétig megállás nélkül sírtam emiatt.

**- Hogyan változott meg ez a helyzet?**

- A fényforrás részlegben az Optikai laborba kerültem, amit akkor Somkúti Adolf vezetett. Neki köszönhetem, hogy végül megszerettem a világítástechnikát. Dolfi bácsi második apám lett, nem csak szakmailag, hétköznapi dolgokban is rengeteget foglalkozott az emberrel. Később aztán kiderült, hogy milyen jól jártam ezzel, mert a világítás sokkal jobban prosperált a Tungstramban. A félvezető részleget később le is választották, majd a '80-as években beolvasztották a fényforrás fejlesztéshez. Az integrálásukban elég jelentős feladatokat kaptam én is.

**- Milyen feladatai voltak a fényforrás osztályon ?**

- Az Optikai laborban gyakorlatilag a mérés technikában szereztem gyakorlatot. Szinte minden féle és fajta fényforrás mérésével foglalkoztunk. Én a feladatom szerint részben a vizsgálati módszerek kifejlesztésében vállaltam részt, részben pedig komplex vizsgálati előírások készítésében. Foglalkoztunk fénycsövekkel, kisülőlámpákkal, a legnagyobb volumenű feladat pedig a halogén autólámpák gyártása teljes minőségellenőrzési rendszerének kidolgozása volt.

Végeztünk spektrális méréseket. Kezdetben ez úgy történt, hogy egy nagy fekete klepetussal körülvett kivetítőben kellett összehasonlítani a kivetített spektrumot. Dolgoztunk például az izzólámpák töltőgázának, feltörés nélküli vizsgálatán, ami azon alapult, hogy a gázt gerjesztettük, és a kisugárzott spektrum alapján mértük a burában jelenlévő gázok arányát.

Amit még nagyon szerettem, az a különböző fényporok vizsgálata volt. Az ember egy UV lámpával meggerjesztette a fényporokat és mikroszkóp alatt figyeltük meg a különböző színeket, állítottuk be az arányokat. Ez valóban szép munka volt.

**- Tehát a mérés technikát nem csak gyakorolta, de a szabványok kidolgozásában is részt vett ?**

A Mérésügyi Hivatallal kapcsolatban álltunk, ahogy a többi optikai kutatólaboratóriummal is. A mérési rendszer karbantartása, az extra, normál lámpák leszármaztatása volt a fő feladatunk. Fénycső etalonok, kisülőlámpa etalonok képzését végeztük.

Ezen a vonalon a nemzetközi világítástechnikai bizottsággal is érintkezésbe kerültünk, mi szerveztünk összehasonlító méréseket higanylámpák és más kisülőlámpák számára.

Egyébiránt több minősítési, szabványosítási eljárás kidolgozásában is részt vettem, valamint dolgoztunk a szabványok fordításán, a CIE terminológiájának magyarításán is.

**- A nemzetközi kapcsolatok kiépítéséhez gondolom alapos szaknyelv-ismeretre volt szükség.**

- Valóban szükség volt a nyelvismeretre, bár a nemzetközi szabályozásokkal nem kizárólag a nyelvismeretem révén jutottam. Schanda János, aki egyetemen évfolyamtársam volt, és azóta is jóbarátom, akkor a MÜFI-ben volt az optikai részleg vezetője. Ő már évek óta részt vett ebben a munkában, és az ő barátsága révén kerültem bele ebbe a folyamatba.

Az idegen nyelveket egyébként már gimnazista koromban is érdeklődéssel tanultam. Jellemzően angolos, németes voltam, de a nagynénémtől franciául is tanultam. Ez utóbbinak is köszönhetően jutottam ki Lyon-ba, ahol egy ösztöndíjas kutatás keretében a halogén izzólámpák etalonként való alkalmazását vizsgáltuk. Itt egyébiránt nyelvi továbbképzés is tartozott az ösztöndíjhoz, aminek nagy hasznát vettem később a CIE-ben. Nagy szeretettel gondolok ma is vissza az ottani professzoromra, aki szó szerint a családjába fogadott arra a fél évre.

**- Ha jól tudom, nem is elégedett meg a nyelv ismeretével és hétköznapi használatával, hanem tolmácsolódott is ?**

- Ez egy érdekes történet. Az egész úgy kezdődött, hogy az Egyesülettel voltunk kirándulni, a Brno-i és a Bécsi múzeumokat néztük meg, és csupán a többiek iránti figyelmességből rögtönözve lefordítottam a társaságnak, mit mond az idegenvezetőnk. Az egyesület akkori alelnöke - akit teljesen meghatott, hogy ismertem az alulcsapott és felülcsapott vízkerék közötti különbséget - ösztönzött rá, hogy képeztessem magam szakfordítónak.

EI is végeztem a tanfolyamot, tagja lettem a fordítói egyesületnek és ténylegesen tevékenykedtem fordítónak is. Volt, hogy szinkrontolmácsoltam egy konferencián. Persze úgy nem volt akkora kihívás, hogy a saját szakmámban kellett fordítani, és amikor elkezdett egy mondatot az előadó, már tudtam, hogyan fog befejeződni.

Ehhez kapcsolódóan azonban negatív élmények is voltak. 1988-ban volt egy LUX EUROPA konferencia itt nálunk. Engem bíztak meg a tolmácsok felkészítésével, írtam is egy szakmai szöveget és konzultációt hirdettünk, ahol tájékoztatást adtunk volna a várható szövegek struktúrájára, szakzsargonjára - persze senki nem jött el egyszer sem. Ennek eredményeként csapnivalóan rossz volt a tolmácsolás, amiben az is közrejátszott, hogy volt egy vezértolmács, aki angolból fordított és mindenki az ő szövegét vette át.

A rendszeres fordítást azonban az utóbbi időben már kezdem abbahagyni. Egy-két szakcikket még lefordítok a magyar elektrotechnikai lapoknak, de igazság szerint ezt a munkát ma már nehéz elképzelni számítógép nélkül, én pedig digitális analfabétának tartom magam.

**- Kutatás, szabványosítás, nyelvismeret, tolmácsolás, elég széles érdeklődés és indíttatás szükséges ehhez?**

- Én mindig is úgy gondoltam, hogy nem való nekem a csak egy dologgal történő foglalkozás. Elismerem, hogy ha valaki nagyon tehetséges egy területen és abban el akar mélyülni és nagyot tud alkotni, akkor jól teszi. Én nem éreztem úgy, hogy ha egy konkrét téma köré építem fel az életem, akkor maradandót és pótolhatatlant tudnék alkotni, viszont így, több mindenre nyitottan éppen a különböző ismeretkörök közötti kapcsolatokat tudtam erősíteni.

Egyébként esélyem sem lett volna egysíkú életet élni. A férjem képzőművész volt, a család is sokrétű műveltséget mondhatott magáénak. De a műszaki pálya, a műszaki ismeretek már gyerekkoromban meghatározták a fő irányt, amerre induljak.

**- Volt, akinek a személyéhez konkrét inspiráció köthető, volt példakép, akit követni szándékozott?**

- Kiskoromban a gyerekorvosunk, és családi barátunk volt Selényi Pál felesége, és persze Pali bácsi is. Ő nagyon sokat foglalkozott velünk, valahányszor találkoztunk, mindig ámulatba ejtett bennünket a körülöttünk élő csodákkal, optikai kísérletekkel a szalvétagyűrűn, fizikai szemléltetésekkel, neki köszönhető, hogy a fizikusi pályán indultam el.

Később azután, amikor a Tungsramba kerültem, Somkuti Adolf támogatásának köszönhetem, hogy megszerettem ezt a szakmát, és hogy lelkesen kezdtem vele foglalkozni. A MEE Világítási Szakosztályába is általa kerültem be a '70-es évek elején.

**- Oktatott, kutatott, szabványosított, fordított. Van olyan eredménye, amelyre különösen büszke?**

- A fiaim! Tudom, nem erre vonatkozott a kérdés, de el kell mondanom, hogy a legnagyobb elégedettséggel az tölt el, hogy a szakma művelése mellett is sikerült két ilyen sikeres és széles látókörű fiút felnevelni. Nagy segítségemre volt ebben a férjem, aki nagyon jó édesapa volt.

Egyébként nem tudok megfogalmazni olyan konkrét sikerélményt. Szerettem azt, amit csináltam és ezt nagy eredménynek tartottam. Úgy gondolom, ha az ember élvezi amit csinál, ha kedvét leli benne és jól is csinálja, akkor az többet ér, mintha kényszerűségek árán ér el szakmai áttöréseket. Lehet, hogy nincs igazam, de én eszerint éltem az életem magánemberként és szakemberként is.

Szakmai eredményként tekintek arra is, hogy rengeteg konferencián adhattam elő az eredményeimet, és a szaktársakkal megvitathattam a szakmai véleményemet. Gykeztem ezeken az előadásokon mindig alaposágot tükrözni mind a szakmai, mind a nyelvi felkészültséget illetően. Egyébiránt arra büszke lehetek, hogy van egy "szakkifejezés", ami általam terjedt el a világítási szakmában. Egy nemzetközi konferencián történt, hogy német nyelven adtunk elő, és a nem németajkúak többen mentegetőztek a nyelvtudásuk miatt, tekintve, hogy nem anyanyelvük a német. Nekem - mivel anyai nagymamám bécsi születésű - a mentségem kiegészült a magyarázattal, hogy ugyan nem anyanyelvem, de nagyanyanyelvem a német. És örömmel hallottam, még néhány éve is a "nagyanyanyelv" kifejezést egy nemzetközi beszélgetésben.

**- Volt olyan elismerés, amire különösen büszke?**

- Azt nagy hálával elmondhatom, hogy a szakterületem számos kitüntetését megkaptam, elismertek az Urbanek díjjal, a Világítástechnikai Társaságért díjjal, a Magyar Világítástechnikáért, Gergely-Sziráki díjat és a Déri díjat is nekem ítelték, és büszke vagyok rá, hogy a MEE 100 éves évfordulóján nekem adták az Életpálya elismerést, eddig egyedüli nőként. Ezek a díjak természetesen sokat jelentenek nekem, hiszen a szakma, a munkatársak, a kollégáim elismerését látom bennük.

De ha elismerésről beszélünk, akkor ki kell még témen egyvalamire, amire nagyon kedves szívvel emlékszem vissza. Volt egy világítási konferencia, ahol a helyi világításról tartottam egy kis előadást, és Lantos doktor konferált fel azokkal a szavakkal, hogy következik " Szakmánk legmelegebb szívű asszonya!". Ez nagyon sokat jelentett nekem. Azért mert ő mondta, és azért is, amit mondott.

**- A többretű szakmai feladatok mellett, a család mellett jutott egyáltalán mód szabadidős tevékenységre?**

- Nem volt sok szórakozásra mód, de midig megtaláltuk a módját, hogy pihenni is lehessen. Nagyon szerettem kézimunkázni, és erre szakítottam időt is. Jó időbeosztással az ember rengeteget tud nyerni. Kezdetben horgol terítőket készítettem, amivel az anyósom jóindulatát igyekeztem elnyerni - sikerrel. Aztán idővel elkezdtem kötögetni, és ennek praktikus, anyagi előnyei is voltak, hiszen a fonal mindig olcsóbb volt, mint a kész kötött áru. Amikor kint voltam Franciaországban, a munkaidő hat órákor véget ért, és odakint éjfélkor lehetett fogni a Kossuth Rádió adását. A köztes időben kötöttem, gyönyörű fonalakat lehetett odakint kapni. Egy fél év alatt az egész családot kistafiroztam kötött holmival.

Nagyon szerettem emellett a zenét, volt bérletünk a Zeneakadémiára, és örömmel dicsekszem vele, hogy most újból van.

Nagyon szerettem olvasni is. Lehetőség szerint rengeteg könyv, virág és kézimunka vesz körül.

**- Egy ilyen sokszínű életpályát látva jogosan teszem fel a kérdést, hogy ha ma lenne pályakezdő fiatal, milyen úton indulna el?**

- Én azt hiszem, ugyanezt csinálnám. Szerettem a munkámat, és sikerült megőrizni gyakorlatban is a tág látóteret, tehát nem érzem, hogy valami kimaradt volna az életemből, amit feltétlenül meg kell valósítani.

Nehéz kérdés ez, mert az ember nem látja még a kezdetben, hogy mit is akar csinálni.

Én a KFKI-ba készültem, de szerintem így jártam jól, hogy a Tungsramban maradtam. Nem szeretnék más utat bejárni.

**- Jó ilyen elégedettséget látni, mit tanácsol a mai fiatal szakembereknek, mi a helyes hozzáállás titka?**

- Nem is csak szigorúan a világítási szakembereknek ajánlom, hanem minden fiatalnak: Maradjanak nyitottak! Ne legyünk egysíkúak, minél több dolog iránt érdeklődjünk. Az ember egy bonyolult szerkezet és nem jó, ha egyoldalú. Én úgy vagyok elégedett a világgal, ha többféle dolgot csinálhatok, de nem mondom, hogy ez az egyetlen üdvözítő út. Persze azt tartjuk szem előtt, hogy egy fenékkal két lovat még csak-csak, de sokkal többet már nehéz megülni. De nem szeretném, ha félreérthető lennék. Szétszórtak ne legyünk, de többsíkúak igen!



**Köszönöm a beszélgetést, és remélem még sok, változatos előadáson, rendezvényen beszélgethetünk ilyen izgalmas témákról!**

## Rendezvényeink

### A MEE 60. Vándorgyűlése



**2013. szeptember 11-13-án 60. alkalommal** tartotta meg a Magyar Elektrotechnikai Egyesület az évente esedékes **Vándorgyűlés Kiállítás és Konferenciát. Mátraházán, a Residence Ózon** konferencia és wellness hotel festői környezetet nyújtott a 2020-as villamosenergia-rendszer várakozásait tárgyaló, **"Energia - Fordulat?"** mottót viselő eseménynek. A Vándorgyűlés jelentőségét érzékelteti a több, mint 600 regisztrált résztvevő és a szakkiállításon megjelent 47 bemutató, ez is mutatja, hogy a MEE központi rendezvénye valós szakmai érdeklődést vonzó, véleményformáló rendezvény.

A konferencián természetesen hagyományos programpontok is helyet kaptak, ám bizonyos mértékben újdonságokat is tapasztalhattunk az elmúlt évek gyakorlatához képest.

Az egyesület új elnökkének, Béres Józsefnek a megnyitóbeszédét, melyben kiemelte az energetikában várható jelentős változásokat és nyomatékosította a szakmai és emberi kapcsolatok erősítését, a főtámogató ELMŰ igazgatósági tagjának Hans-Günter Hogg felszólalása követte, aki nagyrabecsülését fejezte ki az egyesület több mint 112 éves munkájával kapcsolatban. A MEE szakdolgozat- és diplomaterv-pályázatának díjátadóját követően a program a plenáris ülés szakmai előadásaival folytatódott.

Ismertetésre kerültek az európai és hazai energiatrendek, az energiaforrás-összetételek változása, külföldi vendégelőadó számolt be a németországi energiapiac állásáról és az atomenergia nélkül elképzelt jövő szakmai oldaláról, hallani lehetett a természeti erőforrások, illetőleg az atomenergia magyarországi és más országokban történő használatáról, az új beruházásokról illetőleg a K+F eredményekről és az ipari alkalmazkodás körülményeiről.

A plenáris ülés után a szakmai párbeszéd szekcióülésekkel folytatódott.

A Vándorgyűlésen a külön világítástechnikai szekció volt látható, amelyen a konferencia második napján délután hangzottak el az előadások. Mancz Ivette szekcióvezetése alatt négy bemutatóra került sor, amelyek a már több fórumon ismertetett "Se veLED, se nélküLED" szlogen szellemében a LED felhasználásának, felhasználhatóságának témakörét járták körül.

**Szöke Tamás, a TUNDSRAM-Schreder Zrt. előadója A LED lámpatestek előnyei és hátrányai a korszerűsítések tervezése során** címmel, **Molnár Károly Zsolt az Óbudai Egyetemről** az alkalmazott világítástechnikáról **Mire és hogyan alkalmazhatjuk a LEDeket?** című előadásával, **Kovács Csaba, az ELMŰ-ÉMÁSZ előadója Közvilágítás korszerűsítés LED-del vagy LED nélkül** címben felvetett kérdést tárgyaló bemutatójával, **Klinger György, a TÜV Rheinland InterCert Kft. munkatársa** pedig, a **LED fényforrások követelményei EU-s rendeletekben** című előadásával képviselte a világítási szakmát a konferencián. Következő hírlevelünkben szándékunk az előadások rövid kivonatát is közreadni.

Az Egyesület az elmúlt évektől eltérően nem sajtótájékoztatót, hanem sajtóközleményben ismertette a állásfoglalását a szakmát érintő legfontosabb aktuális kérdésekről.

*Az Elektrotechnika beszámolója alapján összeállította a szerk.*

### LUX EUROPA 2013, Krakkó

A négyévente megrendezésre kerülő Lux Európa konferenciát idén Krakkóban tartották, a Lengyel Világítástechnikai Társaság szervezésében, szeptember 17-19. között. A konferencia helyszínéül a krakkói Jagelló Egyetem 1200 fős nagyelőadóját választották. Megjegyzendő, hogy egyetem hallgatói létszáma meghaladja az 50 000 hallgatót, ezért érthető egy ekkora befogadóképességű nagyelőadó igénye.

A konferencia első délelőttjét a terem teljes méretében rendezték, ahol először a meghívott előadók kaptak szót. Bemutatásra került többek között a híres Wavel hegy világításának tervezéséhez használható modellező program, valamint a nem kevésbé híres Wielicka-i sóbányának részben renovált LED-es világítási rendszere. Sajnálatos módon a felújítás alatt lévő csarnok a konferenciáig

még nem készült el, így azt a kulturális programként szereplő sóbánya látogatás során nem tudtuk megtekinteni, de a sóbánya és az abban kialakított hatalmas csarnokok feltétlenül megérték a lépcsőzést. A túrán hallhattunk a sóbánya magyar vonatkozásáról is, a legenda szerint az esztergomi születésű Árpád-házi Szent Kinga hozta a helyszínre a sót egy magyarországi bányából. A délelőtti fennmaradó részében múzeumvilágításról és energiahatékonyságról szóló előadások hangzottak el. A konferencia további előadásai a bejelentett programnak megfelelően két szekcióban folytatódtak. A rendezvény helyszínének technikai érdekessége volt, ahogy a hatalmas nézőteret és színpadot pár perc alatt mozgatható válaszfalakkal osztották ketté a két szekció részére. A több szekcióra szükség is volt, hiszen rengeteg előadás bejelentés érkezett és még így is sok résztvevőnek csak a poszter szekcióban jutott hely. A konferencia programja a hivatalos honlapon elérhető. Amennyiben valakinek a címek alapján felkeltette érdeklődését egyik-másik előadás, akkor szeretettel várjuk a VTT novemberi szemináriumán, ahol a legemlékezetesebb előadásokból válogatnak a magyar résztvevők Csuti Péter, Sávoli Zsolt és Szabó Ferenc.

*Csuti Péter beszámolója*

## CIE Divison 2 Expert Workshop on Advanced Photometry



**Csuti Péter, a CIE-MNB Divízió 2 vezetőjének beszámolója a CIE 2-es divíziójának szakértői képzéséről**

A szlovéniai Világítástechnikai Társaság szervezésében idén **október 7-9-ig** került megrendezésre a CIE 2-es divíziójának szakértői képzése a festői környezetet biztosító Bled-ben. A rendezvény első napján az alább felsorolt, ide kapcsolódó technikai bizottságok munkájában (TC2- 51, 60, 68, 71, 72, 74, 77 és 78) vehettem részt.

- **TC 2-51 Diódasoros spektroradiométerek kalibrációja, jellemzése és használata.**
- **TC 2-60 Műszerek sáváterestési függvényének és lépésközének hatása a spektrális mennyiségekre.**
- **TC 2-68 Világítási célú OLED-ek mérés technikája.**
- **TC 2-72 Szilárdtest fényforrások (színes LED-ek is) optikai tulajdonságainak mérési bizonytalanságainak vizsgálata.**
- **TC 2-78 Lámpák és fényforrások goniofotometriája.**
- **TC2-74 Optikai sugárforrások goniospektroradiometriája.**
- **TC 2-71 LED-es fényforrások, lámpák és modulok vizsgálatára vonatkozó CIE szabványhoz tartozó műszaki kiadvány előzetes tervezetének előkészítése.**

A további két napon a képzés "**A fotometria legújabb módszerei**" alcímet kapta, melyben kiemelt hangsúllyal szerepelt a mérési bizonytalanság kérdése a különböző mérési területeken, legyen az spektrofotometria, képi felbontású fotometria, vagy akár a villamos paraméterek meghatározása. Információkat kaptam a mérésügyi hatóságok, intézetek számára kiírt európai uniós pályázati kiírásokról melybe 2014-től nagyobb szerepet kapnak, illetve bevonhatóak a kapcsolódó ipari vállalatok is. Meglepetés volt számomra - de a körmérés idején az abban résztvevő nemzeti mérésügyi intézetek számára még inkább - hogy a modern fényforrások elektronikus tápegységeinek karakterizálásának problematikája miatt a mérési eredményeik olykor bizony több százalékkal is eltértek egymástól. A képzésen való részvételre kapott VTT támogatást ezúton is köszönöm az elnökségnek.

A Világítás Házában a novemberi VTT szemináriumon erről a rendezvényről is részletesebben hallhatnak az érdeklődők.

*Csuti Péter beszámolója*

## Kutatók éjszakája 2013

Képek: Arató András és Nádás József



A Kutatók Éjszakája programjai 2013. szeptember 19. délutántól késő estig tartott rendezvényeinek fő helyszíne az Ajtósi Dürer soron a Dürer Rendezvényház (ex Dürer Kert) volt. A közel tíz méter hosszú standon képviseltette magát a világítástechnika szellemében a Világítástechnikai Társaság, a Veszprémi Egyetem és a Percept Kft.

A VTT standján különféle fényforrásokat (halogén izzókat, kompakt fénycsöveket és retrofit LED-lámpákat) tekinthetett meg, foghatott kézbe az érdeklődő (estefelé megdermedt kezű ifjú leányok is jöttek melegedni). Látható

volt két összehasonlító panel is, melyekben két azonos, egymástól elválasztott féltípet 50 W-os halogén izzó és egy nem retrofit 13.5 W-os LED mélysugárzó lámpa világított meg. Gombnyomásra mindkét lámpa felvillant, így a látogatók össze tudták hasonlítani a kétféle fényforrás általi megvilágítást. A komoly érdeklődők Világítástechnikai Évkönyvet kaptak ajándékba.

A Veszprémi Egyetem asztalánál a színvisszaadás fogalmával ismerkedhettek meg a látogatók az egyetem saját fejlesztésű mérődobozaiban,



melyeknek szabályozását és beállítását Kiss Ferenc kezelte. Üzemben volt egy spektrofotométer is, melyen a különféle színű LED-ek és a kikevert színek spektruma volt megtekinthető.

A Percept Kft oldalán egy LED-szalag (RGB LED-ekkel, színes futófény-programmal) hívta fel magára a látogatók figyelmét. Hatalmas hűtőfelületen 100 W-os LED-modulokat lehetett megtekinteni (80 darab chip, a fájdalom határát súroló fényerősséggel) különféle színben. Megismerhettük a fehér LED "receptjét" (kék LED, előtte sárga fénypor), a fénycsövek kiváltására szánt LED-csövek felépítését, működtető szerelvényeiket. Az ifjabb érdeklődők 5 mm-es víztiszta LED-eket is kaptak emlékül.



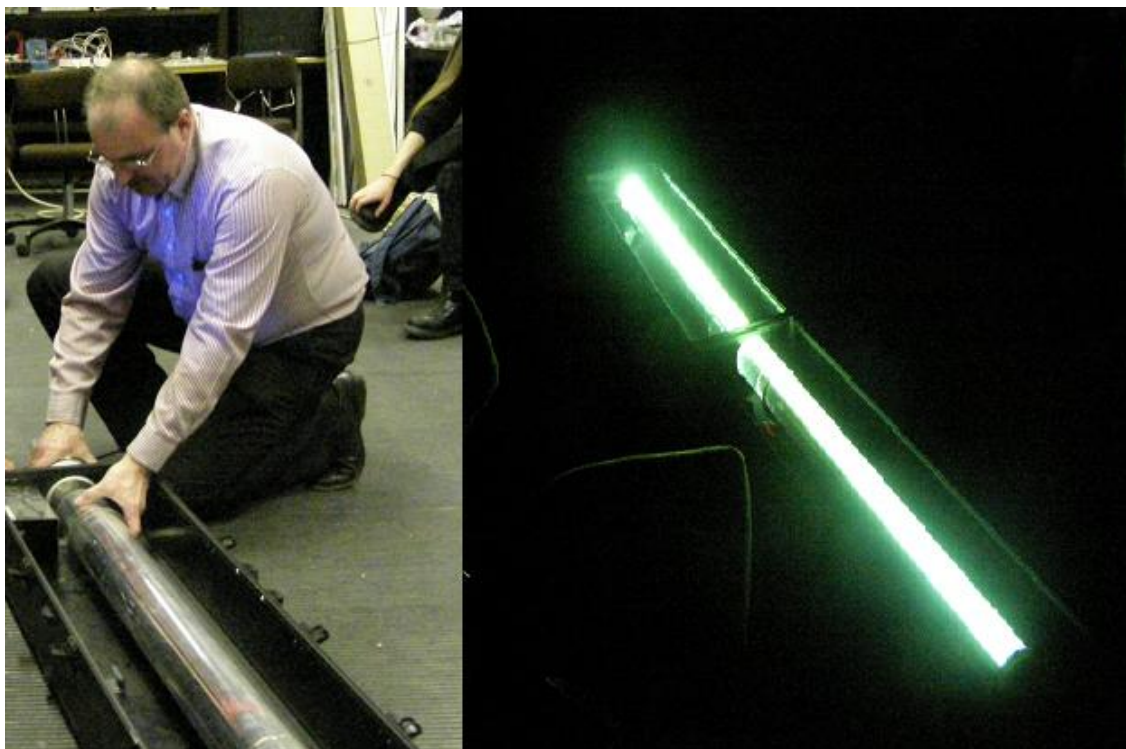
Érdeklődők szép számmal voltak délutántól késő estig, a helyszínen segédkező tagtársaknak, kollégáknak ezúton is köszönetünket fejezzük ki a helytállásért, ami kétségkívül nagy kitartást és türelmet igényelt. Kezdetben általános iskolás korúak, később felnőttek is megjelentek. A kisebbek között akadtak igen komoly érdeklődők is, nagyon logikus és okos kérdésekkel. Este hét óra körül megérkezett Borsányi János tanár úr, aki - nem meglepő módon - igen jól le tudta kötni a hallgatóságot kortól függetlenül.

*Szénás-Máthé Gábor beszámolója*

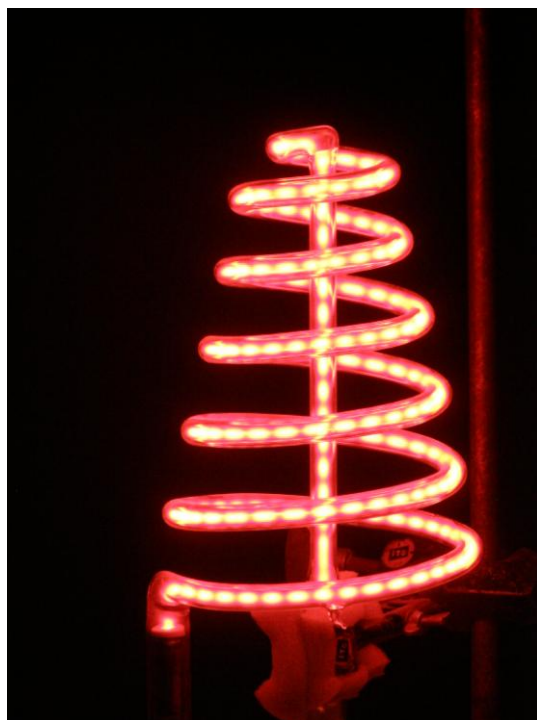
### **Az Óbudai Egyetemen ugyancsak gyönyörködhetek a világítás csodáiban az érdeklődők, az egyetem külön szervezésében.**

Immáron harmadszorra került be az Óbudai Egyetem a Kutatók Éjszakája rendezvénysorozatba. Az egyetemen több helyszínen, összesen 12 épületben, változatos program várta a látogatókat, így szabadon válogathattak számos szakterületet érintő látványosság és előadás közül. A teljesség igénye nélküli felsorolásban megemlítenők az informatikai, automatikai, energetikai, gépészeti és természetesen világítástechnikai előadások.

A Tavaszmező utcai épület Világítástechnika laboratóriuma is tárt kapukkal várta az érdeklődőket, és már az épület fogadósintjén ráhangoló bemutatókkal csalogatták a program közönségét egyre mélyebbre, egészen a pincében sötétedő laboratóriumig. A látványosságok között különböző fényforrások, köztük egy "ember nagyságú" fény-cső is csalogatóként szolgált.



A világítási témakör előadásának címe a „Mivel és hogyan világítsunk az izzólámpák után?” volt, melyet Molnár Károly Zsolt tartott meg a Kandó Kálmán Villamosmérnöki kar Tavaszmező utcai világításlaborjában. Itt a Látogatók újra megismerkedhettek számos lakossági fényforrással, megemlítve annak előnyeit- hátrányait, felsorolva azok fényhasznosítását és ezáltal a tisztelt hallgatóság is fel lett világosítva az izzólámpa kivonásának pontosabb indokairól.



A színvisszaadás fontosságáról is meggyőződhetnek a saját szemükkel, melyhez egy kisnyomású nátriumlámpát és egy színpalettát használtak. A különböző fényforrások spektrális elosztását digitális és analóg spektrofotométerrel tanulmányozhatták, illetve alkalmuk volt szemüvegük UV-A szűrésének ellenőrzésére. Szó volt a neoncsőről, melyet már meglepően kevesen kevertek össze a fénycsővel, közel nyolcvan látogatóból csak hárman állították, hogy az előadás helyéül szolgáló labor világítása fénycsőves helyett "neoncsőves" volt. Természetesen, az Molnár tanár úr nem hagyta, hogy nagy úr maradjon az említett személyek életében, így minden előadáson megmutatott egy igazi neoncsőves fényforrást bekapcsolva.

A laborbemutatón kívül az OLED-ről is volt egy kivetített bemutató, működésének és felépítésének alapjairól, felhasználásairól, melyet az intézet anyagismeretben illetőleg félvezető témában járatos szaktanárai tartottak meg. A bemutató alatt pár darab OLED fényforrást a kezükbe is vehettek a látogatók és ki is próbálhatták azokat. Sajnos a késő esti órákban, a kora őszi, váratlanul hűvös időjárás miatt már csak kevesen látogatták az előadásokat, melyet fokozott az a tény is, hogy a Tavaszmező utcai épületben

viszonylag kevés volt az előadás, a többi telephelyhez és a többi intézményhez képest.

*Tóth Marcell beszámolója*

## Októberi szeminárium a Világítás Házában



Október második keddjén, a Világítás Házában tartotta a Társaság rendszeres havi szemináriumát, melynek témája ezúttal a Különböző hullámhosszúságú fények gabonafélék fagytyúrására kifejtett hatásáról szólt. A biológiai határterületet tárgyaló előadást Novák Alíz, az MTA ATK Mezőgazdasági Intézet kutatója mutatta be.

Az előadóhölgy - tekintve, hogy biológiai témáról készült beszélni világítástechnikusoknak - először összegezte a közös kiindulást megalapozó ismereteket, a növényzet és a különböző fények viszonyát és csak ezután mutatta be a fagytyúrést érintő kutatásait.

Összefoglalva említésre került a fotoszintézis lényege és a kísérletek, melyek kimutatták, hogy a növények oxigént vagy szén-dioxidot termelnek illetve fogyasztanak attól függően, hogy világos vagy sötét környezetben vannak. Az előadó azt is elmondta, hogy a növények különböző

receptorokkal érzékelnek egyes hullámhossz tartományú fénysugárzásokat, és azok befolyásolják különböző életfunkcióikat. Ezt szemlélteti, hogy a fotoszintézishez a kék és vörös tartomány egy része a meghatározó, míg a növények növekedésének irányát a zöld fénysugárzás irányítja. A kutatóhölgy elmondása alapján a kutatás, melyben jelenleg rész vesz azt vizsgálja, hogy a növény mely tulajdonságaiért mely receptorok a felelősek, tehát hogy befolyásolják a környezet fényviszonyai a növény későbbi életciklusát.

A receptorok közül, kiemelten a fitokronokkal foglalkozott a bemutató további része, amelyek a vörös és a távoli vörös tartományt, vagyis az 5-600 nm hullámhosszúságú fénysugárzás érzékelését végzik. Korábbi kutatásokból ismert, hogy a fitokronok összefüggésbe hozhatók az árnyékkerülés és a fagytyúrás képességével. A jelenleg folyó alap kutatás azt szeretné kideríteni, hogy konkrétan mely hullámhosszok és milyen intenzitású besugárzás mellett változtatják a növény fagytyúró képességét.

A martonvásári Fitotron épületében végzett vizsgálatok során inkubátor kamrákba helyezett őszi gabonafélék fejlődését figyelik meg. A kamrákban fémhalogén lámpás, állítható magasságú fénycsöves rendszer, illetve fénycső és kompakt fénycső együttese a mesterséges fényforrás. Egyes kamrákban LED fényforrásokat is alkalmaznak fehér fény előállítására, illetőleg fénycsöves világítás mellett kiegészítőként. A természetes fény ki van zárva. A fénycsövek és LED-ek típusainak

következtében, a spektroszkópos vizsgálat eredménye szerint a kisugárzott spektrum egy 600 nm környéki domináns csúccsal rendelkező fehér fényt ad.

Az őszi búzán és őszi árpán végzett kísérletek első eredményeként arra jutottak, hogy a vörös hullámhossz rövidebb (alacsony vörös) és hosszabb (távoli vörös) hullámhosszú sugárzásainak aránya határozza meg érdemben a fagytyúrás mértékét. Ennek fényében nem elegendő csak az alacsony vörös, illetőleg csak a távoli vörös fénysugárzást modellezni, hanem ezek arányán lesz a hangsúly a mesterségesen növesztett gabonák, illetőleg a tulajdonságirányítás esetében.



Az előadást élénk szakmai érdeklődés és kérdések tömege fogadta. Amellett, hogy a hallgatóság szükségét érezte néhány világítástechnikai-radiometriai mennyiség és a biológiai szakzsargon tisztázásának, a kutatás részleteit és esetleges további folytatását is jelentős kíváncsiság övezte.

Az előadás után megbeszélésre került, hogy a növény fagyűrése nem örökletes, tehát annak mértékét minden egyes gabonagenerációnál külön szükséges beállítani. Ehhez kapcsolódóan merültek fel az ötletek, hogy hogyan lehetséges ezt a gyakorlatban kivitelezni, és mik a lehetőségei a jelenlegi alap kutatás eredményeinek praktikus alkalmazásba történő átültetésének.

A kísérletsorozat fényforrásai is több kérdést is felvetettek. A fémhalogén lámpák élettartamának és spektrumának összefüggése okozta problémák a VTT részéről kérdésként, a kutatók számára pedig keserű tapasztalatként merültek föl, továbbá nagy volt az érdeklődés az üvegházak számára történő speciális fényforrásfejlesztések mibenlétét illetően. Ez utóbbi témakör azonban nem kimondottan az



előadó kutatási köre, az ő intézetük jellemzően felhasználóként vesz részt a fényforráspiacon.

A kérdezők közül emellett többen a témába vágó, azt további irányokba ösztönző kérdéseket vetettek fel. Felmerült, hogy a fénysugárbehatás vajon változtatja-e a gabona ízét, hogy a vörös tartomány nagysága milyen hatást ér el illetőleg, hogy a növény minden sejtjére azonos hatással van-e a sugárzás. Az biztos, hogy a növény minden sejtjében jelen van a vizsgált receptor, a többi probléma megválaszolására pedig a további, változatos beállításokkal elvégzett kísérletek szolgáltathatnak választ.

Igazán érdekes, felkészült és a mindennapi szakmai kérdéseket üdítően megtörő szeminárium vehettek részt akik októberben is ellátogattak a VTT rendszeres rendezvényére. A tagtársak közül több pozitív visszajelzés érkezett az ilyen interdiszciplináris témájú, érdekesítő előadások hasznosságát és szakmai műveltség fejlesztő hatását illetően.

*a szerk.*

## Nemzeti Biodiverzitás Stratégia Országos Konferencia

**A Vidékfejlesztési Minisztériumban 2013. október 30-án került megrendezésre a Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (NBS) tervezetének széleskörű nyilvános vitájára.**



A rendezvényen számos civil szervezet képviseltette magát előadásokkal, állásfoglalásokkal és kritikákkal. A tervezetre, amely elérhető az interneten is ([www.kormany.hu](http://www.kormany.hu)), 2013. november 5-ig várták a véleményeket, javaslatokat. Ezután kezdődik a minisztériumok közötti egyeztetés, majd annak sikeressége esetén a jogalkotási folyamat. Az előterjesztésben a Világítástechnikai Társaság tagsága szempontjából érdekes fényszennyezés is szóba kerül. A tervezet SWOT elemzés részében olvasható, hogy a jelenlegi állapot gyengéje a fényszennyezés környezetünkben

tapasztalható nagymértékű jelenléte. Később megjelenik a stratégia egyik célkitűzésének elérését hivatott intézkedés terve, miszerint olyan szabályozási és támogatási rendszereket célszerű kidolgozni, melyben a fényszennyezés megelőzését célzó megoldások alkalmazását részesítik előnyben.

*Csuti Péter*

## Részvétel a Verebély László Emlékéven

Verebély László elektrotechnikus, a vasúti villamosítás fő alakja, a MEE elnöke 130 évvel ezelőtt született. Ennek tiszteletére a neves szakemberről elnevezett budapesti szakközépiskola emlékév-programorozatát indította. Az ünnepélyes megnyitón a Világítástechnikai Társaság is jelen volt, mint a támogató, majd meghallgattuk Professor Horváth Tibor, Verebély egykori munkatársának előadását is.



2013. szeptember 19-én egész napos programot szervezett a Verebély László Szakközépiskola és Szakiskola, melyen a névadó elektrotechnikai szakember 130 éves születési évfordulójának megünneplése alkalmából neves vendégelőadók tartottak előadást, valamint a tavalyi évben Tehetségpontként regisztrált iskola Tehetségpont Munkacsoportja és tehetséges diákjai irányításával egy iskolai vetélkedő is kezdetét vette. Az ünnepélyen meghívott vendégként jelentek meg a Verebély család tagjai, Mátraverebély polgármestere, a villamos szakma jeles tagjai és a sajtó képviselői is.

Dr. Horváth Tibor a BME professor emeritus oktatója, mint Verebély László egykori munkatársa igazán különleges előadás formájában ismertette a nagy előd munkásságát illetőleg életének fontosabb mozzanatait. A rendezvény másik három előadója az iskola öregdiákjaként látogatott vissza az intézménybe. Ciczer János a Paksi Atomerőmű Zrt. üzemviteli igazgatója röviden bemutatta az atomerőmű működését és főbb paramétereit, emellett, mint öregdiák is ösztönzően szólt az iskola mostani

tanulóihoz. Koncz László a Főgáz Zrt. vezérigazgatója saját életpályáját és boldogulását választotta előadása témájaként, kiemelve a nyelvismeret és továbbtanulás fontosságát. A negyedik bemutatót a Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) főtitkára, Haddah Richárd úr tartotta, aki hamar megnyerte a diákság szimpátiáját, mikor rögtön egy internetes játékra hívta az ifjúságot. A főtitkár úr előadásában ismertette a 113 éves Egyesület céljait, az elektrotechnika hagyományainak és értékeinek az éltetését, mindamelllett a fiatalos lendület szakmai érvényre juttatását. A nagy sikerű előadások mellett a diákság képviselői a Verebély család és Horváth professor részvételével megkoszorúzták Verebély László síremlékét a Farkasréti temetőben.

Az emléknapi részeként a diákok még egy vetélkedőn is részt vettek, melyen játékos formában, egymással versengve bizonyították, hogy melyikük ismeri jobban az iskola és annak nagyhírű névadója történetét.

Az esemény megszervezése során tapasztalt támogatás azonban külön szót érdemel. Köszönet illeti az előadókat, akik lelkesen álltak a rendezvény célja mellé, a vendégeket, akik szívesen tettek eleget a meghívásnak, a Világítástechnikai Társaságot, a támogatásért, és természetesen az egész napos programnak helyet adó szakközépiskola vezetőségét és tanári közösségét.

A Verebély László tiszteletére szervezett Tehetségnapi egyértelműen sikeres rendezvény volt a diákság szempontjából, és a szakma felé is méltó megemlékezés.



*Barkóczi Gergely, az esemény szervezőbizottságának tagja*

## Sasszem - Érdekességek, látni valók

### Közvilágítási lámpatestek Makarskán

Szénás-Máthé Gábor

A Dél- Horvátországban fekvő Makarska városának fő vonzóereje a tengerpartja. Az Óváros meglátogatása során a jellegzetes mediterrán épületek mellett érdemes a közvilágítási lámpatestekre is vetni néhány pillantást, akadnak köztük igazán érdekes kialakítású típusok.



## **Programajánló**

### **Novemberi szeminárium a Világítás Házában**

A novemberi szeminárium 2013 november 12-én, kedden kerül megrendezésre a Világítás Házában. Témája a tervek szerint a szeptemberi LUX EUROPA konferencia beszámolója lesz, a magyar előadók: Csuti Péter, Sávós Zoltán és Szabó Ferenc ismertetik tapasztalataikat, a megismert szakmai újdonságokat, érdekességeket illetve saját bemutatott előadásait.

### **Decemberi VTT Közgyűlés a Világítás Házában**

2013 december 10-én 16:30 lezdettel tartja éves közgyűlését a Világítástechnikai Társaság. Határozatképtelenség esetén az újabb közgyűlést 2013. december 10. 17:00 órára hirdetjük meg, mely a megjelentek létszámától függetlenül határozatképes. A vezetőség beszámolójának meghallgatása és elfogadása után szeretettel várjuk a Kedves Tagtársakat egy baráti beszélgetésre és egy pohár pezsgőre a 2014-es év előköszöntéséhez.

Megkérjük a tagtársakat, hogy akik egy tálca házi süteménnyel, vagy egyéb finomsággal hozzá tudnak járulni az eseményhez, jelezzék **P. Ashbót Zsuzsának** telefonon () vagy személyesen.

## **Eseménynaptár**

**A világítástechnika szakma, illetve a VTT legközelebbi eseményeiről röviden.**

2013. november 12. 10:00

#### **MEE Nyugdíjasok Kovács Károly Pál szervezetének ülése**

Arató András előadása modern fényforrások élettani és gazdasági szempontjairól.  
Helyszín: 1075 Budapest, Madách Imre út 5., 3. emelet, Nagytárgyaló

2013. november 12.

#### **Novemberi szeminárium a Világítás Házában**

Beszámoló a LUX EUROPA 2013 Konferencia magyar résztvevőivel.

2013. november 19. Szeged

2013. december 3. Budapest

#### **Infoshow - Épületek villamos berendezéseinek biztonsága, létesítés**

Egésznapos szakmai rendezvénysorozat elektrotechnikai cégek és szervezetek részvételével

2013. december 10.

#### **Decemberi Közgyűlés a Világítás Házában**

A Világítástechnikai Társaság Közgyűlése és a Tagság év végi baráti összejövetele.

## **Programváltozás!**

Értesítjük Kedves tagtársainkat és az érdeklődőket, hogy a 2013. november 13. dátummal meghirdetett **Világítástechnikai Megoldások Fóruma** későbbi időpontban kerül megrendezésre. Az új időpontról és a helyszínről tájékoztatást adunk hírlevelünkben és természetesen a VTT honlapján is.

## LUMEN V4 Konferencia Visegrádon

**A Magyar Elektrotechnikai Egyesület Világítástechnikai Társasága, valamint a Szervező Bizottság nevében szeretettel és nagy örömmel hívjuk meg Önöket a 2014. október 8 -10 között megrendezésre kerülő Visegrádi Országok V. Világítási Konferenciájára.**

**A rendezvény színhelye Visegrád, a rekonstruált Királyi Palota, ahol 1355.-ben Károly Róbert magyar király, Luxemburgi János cseh király, és Nagy Kázmér lengyel király politikai és kereskedelmi szövetséget kötött.**

A konferencia célja a világítástechnikai szakma és a rokonterületek tudományos, kutatási és műszaki eredményeinek bemutatása, valamint közvetlen tapasztalat- és eszmecsere Csehország, Magyarország, Szlovákia, Lengyelország, de akár más országok szakemberei között. Biztosak vagyunk abban, hogy a konferencia révén további szorosabb szakmai és baráti kapcsolatok jönnek létre, valamint reméljük, hogy a Dunakanyar néhány érdekességét is meg tudjuk mutatni a résztvevőknek.

A rendezvény ideje alatt termékbemutatásra alkalmas kiállításra is lesz lehetőség, amelyet gyártók és forgalmazók vehetnek igénybe.

### A konferencia programja:

#### Október 8. (szerda)

12:00 – 21:00 - regisztráció, szállás elfoglalása  
14:00 - fakultatív kirándulás a fellegvárba  
19:00 - üdvözlő ital, vacsora

#### Október 9. (csütörtök)

8:00 reggeli  
9:00 – 12:30 konferencia megnyitója, előadások 1. része  
12:30 – 13:30 ebéd  
13:30 – 14:00 poszter bemutatók  
14:00 – 17:00 előadások 2. része  
17:00 – 18:00 poszter bemutatók  
19:30 gálavacsora

#### Október 10. (péntek)

8:00 - reggeli  
9:00 – 11:30 - előadások 3. része  
11:30 – 12:30 - cég- és gyártmánybemutatók  
12:30 – 14:00 - ebéd  
14:00 – 16:30 - előadások 3. része  
16:30 - konferencia zárása  
19:30 - grillparti, vagy hajókirándulás

A konferencia hivatalos nyelvei:

Cseh, lengyel, magyar, szlovák (a poszterek és az előadás kivonatok angol nyelven készülnek).

Program hozzátartozók részére: (az érdeklődés függvényében)

Október 9. (csütörtök) Utazás Budapestre, városnézés

Október 10. (péntek) Kirándulás Esztergomba, a Bazilika megtekintése

### Részvételi díjak:

		Fizetendő 2014.06.15-ig	2014.06.15 után
-	Regisztrációs díj	[€] 100,00	120,00
-	Hozzá tartozói díj	[€] 60,00	80,00
-	Diákrészvételi díj	[€] 40,00	50,00

Felhívás előadások megtartására és a poszterek bemutatására:

Minden országból egy – egy meghívott előadót várunk, a meghívás az Irányító Bizottság nemzeti tagjai által történik. A meghívott előadás időtartama 30 perc.

Országoként 6 előadás bemutatására van lehetőség, melyeknek időtartama maximum 15 perc. Előadások tartására, vagy poszterek bemutatására a Program Bizottság nemzeti tagjainál lehet jelentkezni a döntést a bizottság együttesen hozza meg! A jelentkezéskor a nemzeti programbizottság tagjaihoz kell eljuttatni az előadás címét, az előadó nevét és az előadás rövid (egy oldalas) kivonatát az adott nemzet nyelvén és angolul is. Ugyanígy történik a jelentkezés a poszter bemutatására is.

### **Előadásra és poszterbemutatásra jelentkezések határideje: 2014. február 15.**

A jelentkezőket kérjük, hogy az előadás rövid, legfeljebb 400-600 leütésből álló kivonatát (nemzeti, valamint angol nyelven) legkésőbb a fenti időpontig küldjék el a Program Bizottság nemzeti tagjaihoz. A Program Bizottság a beérkezések függvényében döntését egy hónapon belül meghozza. Az elfogadott előadások teljes szövegének megküldési határideje 2014. április 30. Amelyik előadás eddig az időpontig nem érkezik meg, a Program Bizottság törli a programból, és helyette másik előadást választ.

#### **Kiállítási terület foglalása:**

**Jelentkezési határidő: 2014.05.31 (illetve amíg el nem fogy a szabad terület)**

Ára: 4 m<sup>2</sup> esetén – 320,00 EUR  
6 m<sup>2</sup> esetén – 480,00 EUR

A megrendelést e-mailben szíveskedjenek elküldeni a Szervező Bizottság elektronikus címeinek egyikére.

#### **Irányító Bizottság:**

	Név	E-mail
Csehország:	prof. Karel Sokanský	karel.sokansky@vsb.cz
Lengyelország:	dr Dariusz Sawicki dr Piotr Pracki	dariusz.sawicki@ee.pw.edu.pl piotr.pracki@ee.pw.edu.pl
Magyarország:	János Nagy Dr András Majoros	elnok@vilagitas.org amajoros@t-online.hu
Szlovákia:	Dionýz Gašparovský Stanislav Darula	dionyz.gasparovsky@stuba.sk

#### **Program Bizottság:**

Csehország:	dr. Tomáš Novák	novak@metasport.cz
Lengyelország:	dr Jan Grzonkowski prof. Wojciech Żagan	jan.grzonkowski@ee.pw.edu.pl wojciech.zagan@ien.pw.edu.pl
Magyarország:	Péter Schwarcz	ptrschwrcz@gmail.com
Szlovákia:	Alfonz Smola Milan Hrdlík	alfonz.smola@stuba.sk mhrdlik@ami.sk

#### **Szervező Bizottság:**

Címe: MEE Világítástechnikai Társaság  
H-1042. Budapest, Árpád út 67. 1. / 6. (Hungary)  
e-mail vtt@vilagitas.org, vagy meevtt@gmail.com  
fax +36 1 369 6631

Elnök: Sándor Almási [almasi.s@schreder.hu](mailto:almasi.s@schreder.hu)  
Mobile: +36 30 940 4534

A rendezvény tanulságairól, eredményeiről, a hallott újdonságokról és a legújabb szakmai aktualitásokról a Magyarországot képviselő tagtársaink az októberi szemináriumon tartanak beszámolót.

*Česká společnost pro osvětlování,  
Magyar Elektrotechnikai Egyesület Világítástechnikai Társasága,  
Slovenska Svetelnotechnická Spoločnosť  
Polski Komitet Oświetleniowy SEP*

*Almási Sándor a szervező bizottság elnöke*

## Szervezeti hírek

### Beszámoló a MEE VTT szeptemberi és októberi vezetőségi üléséről



#### **A VTT szeptemberi vezetőségi ülésén több döntés született a 2014. év konferenciáit illetően.**

Az időközben meghirdetett Lumen V4 konferencia során az elmúlt tanulságai alapján 6 előadásból álló blokkokban, egyenként 15 perces időtartammal fognak történni a bemutatók. A konferencián lesz egy gyártói blokk is, amelyhez tartozni fog egy 6 kiállító helyből álló terület, melyen a gyártók részletesebben is bemutatkozhatnak.

A konferencia két és fél napos (egy délután, két teljes nap) formában kerül megszervezésre.

A vezetőség döntést hozott a 2014-ben szervezendő Közvilágítási Ankétről is, ennek időpontját 2013. május 15-16. dátummal határozta meg.

Az ülésen többek között elhangzott még a Világítástechnikai füzetek következő kötetének helyzete is, amely a Kompaktfénycsövekről fog szólni, és az anyaga a szeptemberi állás szerint már csak a gyakorlati vonatkozások bővítésére várt.

#### **A VTT Elnöksége október 17-i ülését a Simotrade Kft meghívásának eleget téve, Simontornyán tartotta. Az Elnökség tagjai meglátogatták a korszerű gépekkel felszerelt üzemet, bemutatásra került a termelési folyamat és az általuk gyártott termékválaszték.**

Alkalmom nyílt a cég fejlesztési és tovább fejlődési elképzeléseinek megismerésére is. A jó hangulatú tanácskozás keretében az előre meghatározott napirend megtárgyalásán túl VTT vezetői ismertették azokat a problémákat, amelyek megoldásra várnak a Társaságban.

A jogi tagokhoz kihelyezett ülések közelebb hozzák a VTT és fogadó cég vezetőit, és egyben betekintést nyerhetnek egymás munkájába, megoldandó feladataikba.

A Simotrade kft tiszta magyar tulajdonú cég alapítása óta elmúlt két évtizedben nagyon szép eredményeket ért el folyamatos árbevétel emelkedés mellett. Óriásit fejlődött gyártási kapacitása, modern gépsorokkal szerelték fel a gyárat az általuk gyártott lámpatestek minőségének minél magasabb szintre emelése céljából.

Gratulálunk a szép eredményekhez és további sikeres munkát kívánunk!  
Köszönjük a meghívást!

*VTT Elnöksége*

#### **A VTT következő ülését november 12-én tartja Dunakeszin, a Lighttech Kft-nél.**

*Összeállította: Nagy János*

**2013. október 17-én a vezetőség áttekintette** az előző ülésen meghatározott feladatok teljesítését, majd a folyamatban lévő ügyeket vitatta meg. Ezek a következő konferenciák (V. LED; Lumen V4, Közvilágítási Ankét) szervezési kérdései voltak. Másik nagy feladat a Világítás Házának felújítása, az ablakszigetelés állapotának, illetve a bemutató táblák korszerűsítése.

A Tájékoztatás napirendi ponton belül a BDK-VTT (BME - Óbudai Egyetem - Pannon Egyetem) konzorciumi munkákról szóló elnök úr, valamint az NFH-val (Nemzeti Fogyasztó Védelmi Hivatal) történt tárgyalásokról számolt be.

A belsőtéri munkabizottság megalakítására Gacs Sándor kapott felkérést. Az elnökség megválasztotta a díjbizottságot (elnök: Esztergomi Ferenc, tagok: Antal Zoltán, Szabó Tibor), így a tagság megkezdheti a javaslattételt a díjbizottság felé, jelenleg a VTT díjakkal kapcsolatban. A díjakról hamarosan részletes információ jelenik meg a honlapunkon.

## **Figyelő**

### **Lapszemle**

*A közelmúlt magyar és angol nyelvű világítástechnikai témájú írásaiból, publikációból*

#### **Magyar nyelvű cikkek:**

**Örömmel számolunk be róla, hogy a Fény hírlevél korábbi szerkesztője, Arató András világítástechnikai témájú, nem csak szakmabelieknek szóló blogot indított. Mindenkinek szívesen ajánljuk a látogatását:**

*vakablakom.blogspot.hu*

Legutóbbi írásai:

#### **Arató András: A sötétség tengelye**

Bejegyzés ideje: 2013. szeptember 4.

*"Az idősebbek talán még emlékeznek, hogy volt egyszer Budapesten egy fénytengely. Így nevezték akkoriban azt az Erzsébet-hídtól a Keleti pályaudvarig terjedő útszakaszt..."*

Korabeli fényképekkel és szakmatörténeti visszatekintéssel kiegészített bemutató Budapest belvárosának közvilágításáról illetve annak lokális hiányáról.

#### **Arató András: Nekünk semmi se jó?**

Bejegyzés ideje: 2013. október 20.

*"A templomot körüljárva nem tudtam megállni, hogy néhány pillantást ne vessek a világítási berendezésekre. Egy fényképet is készítettem, hogy látni lehessen miről beszélek."*

A Budai Várban történő renováló munkálatok egyik eredménye, hogy a Mátyás-templomként közismert Budavári Nagyboldogasszony-templomot is felújították, és októberben újraszentelték. A szerző a templom világításáról osztja meg eszmefuttatását.

#### **Király Tamás, Bottyán Balázs: Smart technológia alapú közvilágítás**

Elektrotechnika 2013/09. 12. o.

*"Az adatátvitel fontos alappillére az okos hálózatnak, ami a jövő hálózati koncepciója. Az okos hálózat kiegészítésének tekinthető a közvilágítás kétirányú kommunikációjával való ellátása."*

Technológiai ismertető a PLC kommunikációról, illetve ennek közvilágításban történő alkalmazásáról, valamint bemutató értékelés egy Pilisborosjenőn megvalósítási próbáról.

#### **Fogl Máté: 12×2,3 kW-os színpadi fénytechnikai szabályozó eszköz tervezése**

Elektrotechnika 2013/10. 17. o. - MEE 2013. évi Szakdolgozat Pályázat IV. helyezett

*"A színpadtechnikában az elterjedt világítóberendezésekben feszültségszabályozást kell alkalmazni."*

Beszámoló a diplomaterv során elkészített világítástechnikai szabályozó tervezésének és megvalósításának folyamatáról.

#### **Angol nyelvű cikkek:**

#### **Yubo Tao: Structure-Aware Lighting Design for Volume Visualization**

Visualization and Computer Graphics, IEEE Transactions on (Volume:18 , Issue: 12 )

*"Lighting design is a complex, but fundamental, problem in many fields."*

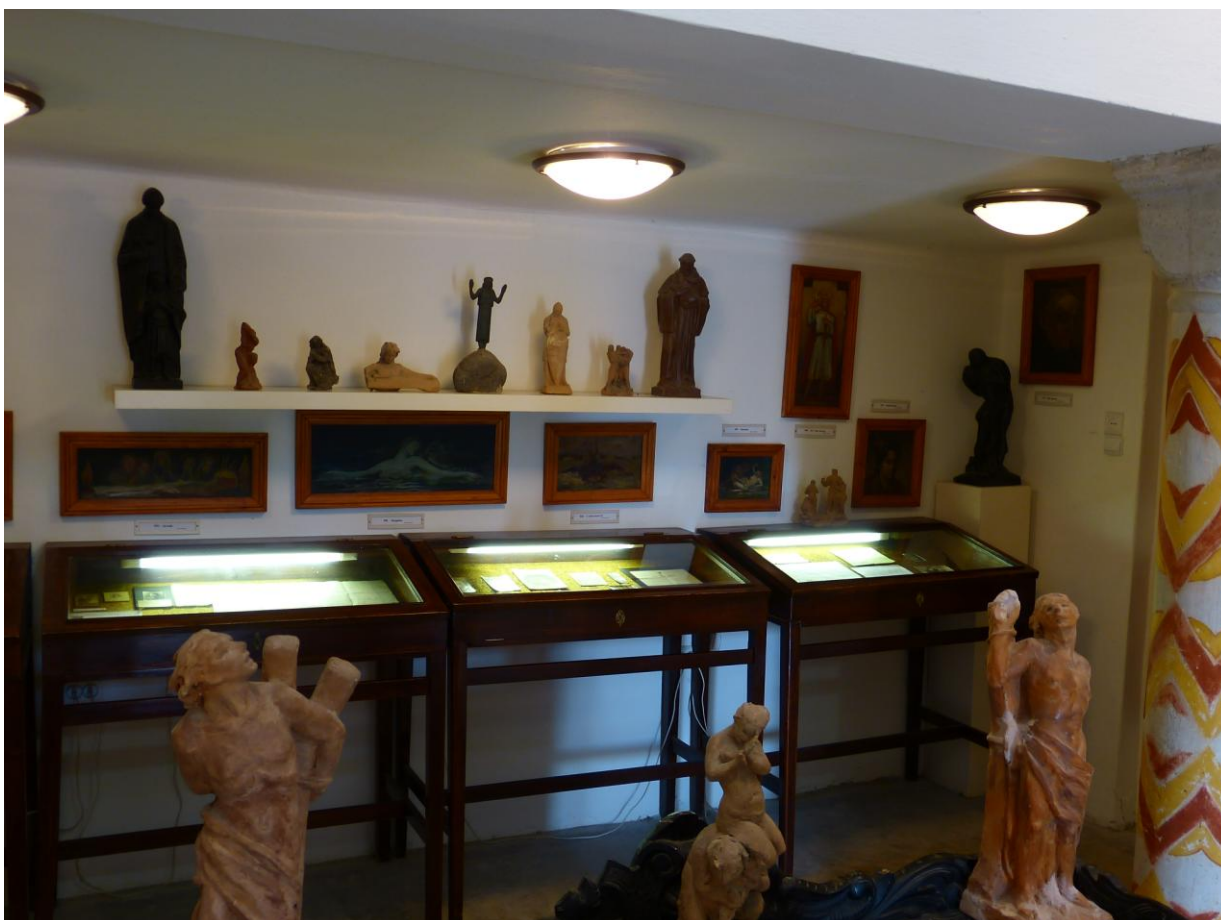
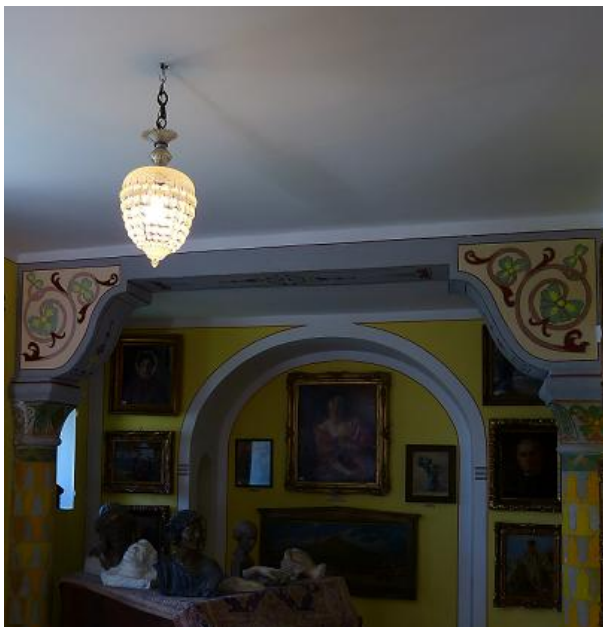
A világítástervezésről szóló beszámoló és értékelő cikk a látványtervezés és a külső világítás megközelítésében.

## Sasszem - Érdekességek, látni valók

### A székesfehérvári Bory vár

*Nádas József képeivel*

Székesfehérvár egyik látványossága a neve ellenére nem történelmi emlékhelyünk. A tulajdonos álma az volt, hogy egy mesterségesen épített környezetben megteremtse a várurak és úrhölgyek világát, a korai művészetet idéző műtárgyakkal. Érdeemes lehet azonban a világítási megoldásokat is közelebbről szemügyre venni.



## **"Az az elvem, hogy vagy jól, vagy sehogy!"**

### **Interjú Németh Zoltánnal**

**Gyerekkorában úrhajósnak készült, később rakétafizikusnak, a természettudományok tisztelete és szeretete mindig is fontos volt számára. Lételeme a kreativitás, az alkotás öröme, igazi sikernek azt tekinti, hogy ha egy újítás, egy fejlesztés nem csak használható, hanem valóban használatra is kerül. Egyetemi oktatóként a hallgatók terelgetését, jó szakemberré nevelését tartja a legfontosabb feladatának. A VTT honlap egyik új szerkesztőjével, Németh Zoltánnal beszélgettem.**



**- A BME MOGI Tanszék világítástechnika oktatójaként és kutatójaként dolgozol, de nem volt mindig ilyen egyértelmű, hogy ez lesz a munkád.**

- Így igaz, elég kacskaringós úton jutottam el a világítástechnikához, de a műszaki érdeklődés mindig is megvolt bennem. Kiskoromban 8-10 évesen még eltökélten készültem rá, hogy egyszer úrhajós leszek. Barátaimmal klubot is alapítottunk, leveleztünk a NASA-val, ismeretterjesztő anyagokat is kaptunk tőlük és mini konferenciákon mutattuk be ezeket a szomszédokból összeverbuvált hallgatóságnak. Szüleim azonban lebeszéltek erről a tervemről, tekintve, hogy túl magas és méretes lennék ehhez a hivatáshoz. Az érdeklődés azonban megmaradt, először rakétafizikusi álmok, később szakmai kíváncsiság formájában.

**- Hogyan jutottál el mégis a világítási szakmához?**

- A világítástechnika felé történő nyitottság jóval korábban jelentkezett, mint a pályaválasztás. Középiskolába a Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskolába jártam, amit élveztem ugyan, hasznos ismeretekkel

hazdagodtam, de nem szerettem volna egész életemben ezzel foglalkozni.

Az iskola mellett nagyon szerettem sétálni a város utcáin és hamar megfogalmazódtak bennem olyan kérdések, hogy miért világítunk be ablakokon, miért világítjuk az eget, vagy miért építünk a járdába olyan lámpaestet, ami telibe kápráztatja a gyalogosokat. Akkor persze még képzettség nélkül gondolkodtam ezeken, de hallottam valakitől, hogy a jó világítás az, aminek a jelenlétét észre sem vesszük, mert nincs zavaró hatása. Foglalkoztattak ezek a témák, illetve nagyon zavart az energiapocsékolás is.

Az egyetemi jelentkezéskor aztán a villamosmérnöki és a gépészmérnöki tudományokat vettem célba, majd az utolsó pillanatban a gépész, ezen belül is a mechatronika területe mellett döntöttem.

Konkrétan a világítástechnikához néhány hallgatóként megismert project és természetesen a Világítástechnika tárgy irányított Schwarcz Péter, Schanda János és persze Vidovszky Ágnes tanárnő élvezetes előadásával. Nagyon sokat tanultam a tanszékünkön is, többek között Nagy Balázstól is.

**- A szakma mely területei érdekelnek a leginkább?**

- Számomra a világítástechnika teljes egészében nagyon érdekes, sőt, ha lehet ezt mondani, az a legérdekesebb benne, hogy ennyire összetett. Nem sok szakmát tudnék mondani, aminek a műveléséhez ilyen széles látókörre van szükség. Én mindig azt értékeltem, ha valami kreativitást és körültekintést igényel.

Az eddigi munkáim során részt vettem már lámpatestek tervezésében, világítási rendszer optimalizációban, és nagy örömmel konstatáltam, hogy folyamatosan képeznem kell magam, és nem is csak szigorúan műszaki területen, hanem akár gazdasági, vagy orvosbiológiai vonalon is.

**- Belevágta a Ph.D. megszerzésébe, hogy állsz ezzel jelenleg?**

- 2011-ben, az MSc diploma megszerzése után rögtön elkezdtem a doktori tanulmányaimat, tehát most tartok nagyjából féldőben. A kutatási témám pontosan olyan, amihez tovább kell képeznem magam, a látás, ezen belül a szintévesztés mechanizmusát vizsgálom. Az agyi és a biológiai folyamatokat is szeretném megismerni a munkámhoz. Ehhez persze el kell sajátítani orvosi ismereteket is, megtanulni a szakzsargont, ami nem egyszerű egy gépésznek. Emellett a doktori keretében oktatnom is kell, amit egy újabb izgalmas kihívásnak tartok. Valójában a tanszéken már hallgató koromban is besegítettem gyakorlatok tartásánál, demonstrátorként, de mégis más a katedráról beszélni és végzett mérnökként terelgetni a hallgatókat, az asztal túloldaláról. Nálunk az az elvárás, hogy a kutatás megkezdésétől 3-4 éven belül beadható állapotban legyen a disszertáció, tehát nálam most a fontossági sorrend élén szerepel a Ph.D., erre fordítom a legtöbb energiát.

**- Ha lehet választani, melyiket élvezed jobban, a tanítást, vagy a kutatói, esetleg konstruktóri mérnöki munkát?**

- Erre nehéz tömören válaszolni. Úgy érzem, hogy mindegyik nagyon érdekes és szükséges. Szeretek emberekkel foglalkozni, és a mechatronikus hallgatók valóban egy olyan társaság, akik felvillanyozzák az oktatót. Megállás nélkül kérdeznek mind gyakorlati, mind elméleti témakörökben, folyton többet akarnak tudni, mint amit bemutatasz nekik, és ez engem is arra ösztönöz, hogy tényleg naprakész legyen a tudásom, ráadásul úgy tudjam előadni nekik a választ, hogy az érthető is legyen. Másrészt említettem, hogy a kreativitás, és az ennek eredményeként megvalósuló, kézzel fogható eredményt kiemelten fontosnak érzem. Ezt viszont inkább a konstrukciós, optimalizálós mérnöki feladatokban látom kivitelezhetőnek. Én azt hiszem, hogy a két fajta feladat harmonikus együttése az ami engem boldoggá tesz.

**- A Ph.D. és az oktatás mellett jut idő pihenésre, szórakozásra?**

- Úgy intézem, hogy jusson. Nem látom értelmét annyira túlhajszolni magam, hogy teljesen le kelljen mondanom a kikapcsolódásról. Akkor nem is biztos, hogy lenne elég lelki erőm az általam elvárt szinten dolgozni. Először is nagyon fontosnak tartom a családdal töltött időt, másrészt mindig szakítok egy kis módot a sportra is. Nagyon szeretek focizni, az egyetemi Villanyfényes Bajnokságban évek óta indulunk egy csapattal, heti egy meccset mindig beszorítok. Mondjuk többre nem is nagyon jut időm, de ez is valami, és a rendszeressége is megnyugtató.

Emellett van egy hobbim is, már gyerekkoromtól makettezem. Akik ismernek, tudják, hogy nagy repülőgépbolond vagyok, és részben boltban kapható, részben saját terv alapján készült maketteket készítek. Éppen tegnap végeztem egy Jumbo rekonstrukciójával.

Zárójelben még azt is megemlítem, hogy a szórakoztató elektronika is érdekel, szívesen elmélyednék benne, megismerném alaposabban. Egyenlőre még csak szakmai kíváncsiság szinten foglalkozom a kérdéssel, és inkább kiélvezem őket de ennél alaposabb ismeretekhez is kedvem volna.



**- A VTT tagságában Te igazán fiatalnak számítasz. Mikor kerültél kapcsolatba a Társasággal?**

- Először az I. LED konferencián hallgatóként voltam jelen az aktuálisan éppen futó projectünkről készült poszterrel, a következő évben pedig már előadást is tartottam a konferencián. Tulajdonképpen ez volt az első komolyabb konferencia részvételem. Ekkor még hivatalosan nem voltam tagja a VTT-nek, csak később léptem be, de valójában csak a papírmunkával késlekedtem, a társaság működését már figyelemmel kísértem. Nagy élmény volt számomra például a Kutatók Éjszakáján való részvétel is. Mondjuk egy kicsit próbára tett, hogy órákon keresztül kellett állni az érdeklődők rohamát a Dürer rendezvényházban, de tetszett az a lehetőség, hogy sokakkal beszélhettünk világítási kérdésekről és érdekességekről.



**- Miket tartasz még elérendő céljaidnak?**

- Az első cél most mindenképpen a tudományos fokozat megszerzése. Ezzel persze együtt jár a közben végzett oktatói és más irányú kutatói képességeim fejlesztése, és tudom, hogy még nagyon sokat kell tanulnom.

Oktatóként is van egy mércém, amihez folyamatosan igyekszem tartani magamat. Az az irányelvem, hogy valamit vagy jól szabad csinálni, vagy sehogy.

Ezekből is következik, hogy a disszertáció előttre nem tűzök ki más konkrét célokat. Távlati céljaim azonban vannak, például szívesen megismerném a színpadtechnika világát..

**- Köszönöm a beszélgetést, és eredményes munkát kívánok a kutatói és oktatói feladatokhoz!**

---

---

**IMPRESSZUM**

FÉNY, a MEE Világítástechnikai Társaságának hírlevele.

Kiadja: MEE Világítástechnikai Társaság, 1042 Budapest, Árpád út 67

Tel/fax: (06 1) 369 6631

E-mail: vtt@vilagitas.org

Honlap: www.vilagitas.org

Megjelenik: igény szerint

Szerkeszti: Barkóczy Gergely

Közreműködött: Arató András, Csuti Péter, Némethné Vidovszky Ágnes, Nagy János,

Nádas József, Szénás-Máthé Gábor, Tóth Marcell

Felelős kiadó: Nagy János ( vtt@vilagitas.org )

A hírlevélben megjelent információk a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók